

U SUSRET SUSRETU

Ne nastojimo li prije slušanja muzike uvijek osigurati neki interpretacijski predprostor, uvidom u program ili partituru, ili, još češće, evokacijom, buđenjem postojećih predodžbi? Mi unaprijed znamo da klasična simfonija ima četiri stavka, pa Schubertovu simfoniju sa samo dva stavka nazivamo *nedovršenom*. A morali bismo se zapravo čuditi svojoj četverostavačnoj predrasudi. Ili smo možda propustili da je primjereno vrednujemo? Možemo li se uopće uživjeti u ulogu nevina slušatelja koji na pitanje o broju stavaka neke kompozicije može odgovoriti tek na kraju slušanja? Stravinski se ljutio na kritičare koji su nakon prvog slušanja već govorili o kvaliteti njezine interpretacije – posve je logično smatrao da se ne može suditi o tome *kako* se nešto svira prije nego što se zna *što* se svira. No, vrijedi li to i za drugo slušanje – a netko je zgodno rekao da se muzika nikad ne sluša prvi puta. “Prvo slušanje neće nikada biti prvo, nego ono koje slijedi poslije njega, slušanje iz kojeg će biti odstranjeno sve nepredviđeno i u kojem će iščekivanje biti iščekivanje onog što se već zna; to neće biti otkrivanje nego susret”, tvrdila je muzikologinja Gisèle Brelet. Premda nije baš sigurno da se slušanje muzike smije svesti na prepoznavanje već odslušanog, teško možemo zamisliti muzičku kulturu bez tog stalnog slušateljskog prisjećanja. Ponavljanje je prokušan način zaustavljanja vremena, tradicionalni pokušaj njegovog oprostorenja. Ponavljanje nije samo (loša) imitacija vječnosti (kako je govorio filozof Ernst Bloch), nego i (dobra) imitacija prostora – koju muzičari nazivaju kompozicijom. Svakim ponovnim slušanjem nekog muzičkog djela mi ga sve više oprostorujuemo te tako od prolazna užitka stvaramo pretpostavku za trajno znanje.

Pozivamo vas na susrete

u srijedu, 7. ožujka u 19.30 sati (voditelj: Marcel Bačić)

s violinskim koncertom Albana Berga, posvećenim *Uspomeni na jednog anđela*

Violinski koncert Albana Berga, komponiran 1935. i posvećen “Uspomeni na jednog anđela”, “rekvijem” za prerano preminulu Manon Gropius i Bergov “labuđi pijev”, nije samo djelo za violinu, nego i o violini, muzika o muzici, koja je zahvaljujući ekvilibriranju između čujnosti i nečujnosti, razumljivosti i nerazumljivosti postala svojevrsnim mitom o mitu Nove glazbe.

u srijedu, 28. ožujka 19.30 sati (voditelj: dr. Zoran Kravar)

s operom *Doktor Faust* Ferruccia Busonija

U izlaganju o nedovršenoj operi Ferruccia Busonija *Doktor Faust* bit će težište na njezinu libretu, što je, s jedne strane, uvjetovano predavačevim interesima i ograničenjima, ali i željom da se Busoni prikaže kao pisac. Busoni je za svoje četiri opere sam sastavljao librete, premda uglavnom prema predlošcima: *Die Brautwahl* se temelji na noveli E. T. A. Hoffmanna, *Turandot* na drami Carla Gozzija, *Arlecchino* je rezultat slobodna poigravanja likovima komedije *dell'arte* i njihovim nepromjenljivim etosom, dok je *Doktor Faust* obrada lutkarske igre o Johannu Faustu iz 18. stoljeća.

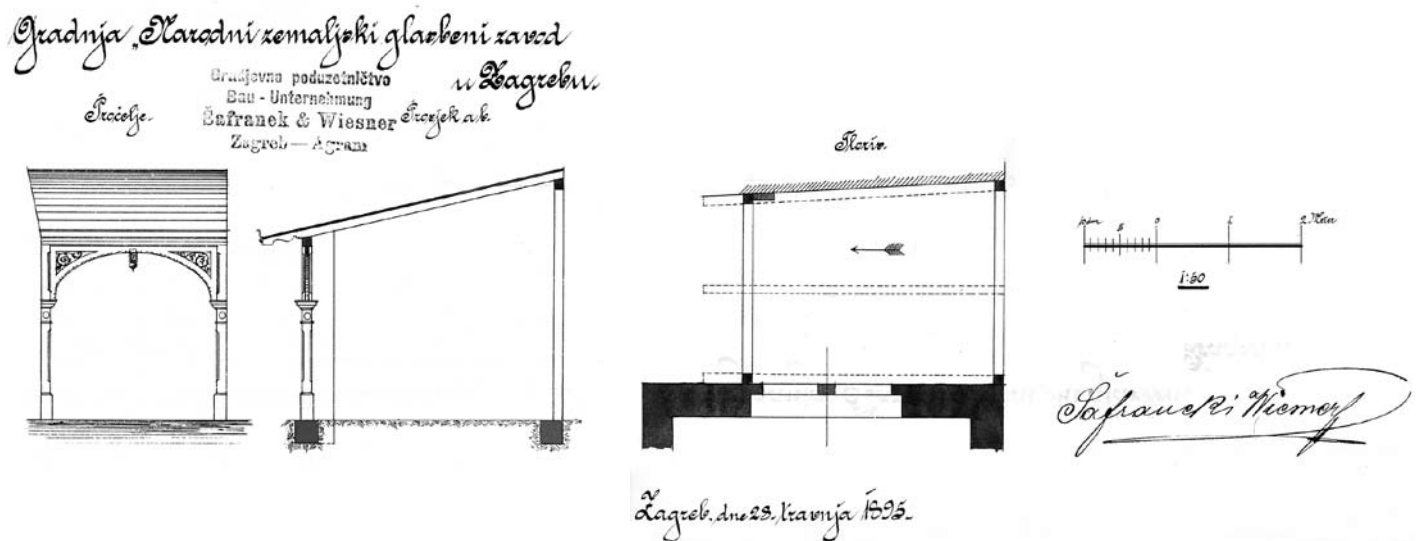
Osim što je pisao librete, Busoni je pomalo i teoretizirao o operi i o njezinu literarnom predlošku, pri čemu je razvio vrlo domišljena stajališta i o vrstama fabula podobnima za opernu pozornicu i o formi opere primjerene modernom vremenu. Zalažući se za tip glazbeno-scenskoga djela s odvojenim brojevima, bio je u implicitnoj polemici s Wagnerom i njegovim nastavljačima, a zagovorom nerealističkih likova i fabula (bajka, ranonovovjekovna komedija) suprotstavljao se verizmu. Ta njegova razmišljanja očituju se i u koncepciji *Doktora Fausta*, koji se, premda nedovršen, smatra njegovim najvažnijim scenskim djelom.

Osim toga, Busonijeva *Fausta* ima smisla promotriti i u dugoj tradiciji faustovske tematike u europskoj književnosti i drami. Od kraja 15. stoljeća do rane moderne, sve su povijesne epohe imale svoje *Fauste*. Je li Busonijeva opera pokušala ponuditi Fausta za 20. stoljeće?

UZ IZLOŽBU POSTAVLJENU O 130. GODIŠNJICI ZGRADE HGZ-a

Nacrt sjenice u dvorištu zgrada HGZ-a, 1895, neizvedeno. Arhitekti Šafranek i Wiesner.

“Koji sličan ili različan obrt tjeraju, mogu se također sdružiti, da u zajedini tjeraju posao.” Tako je određivao hrvatski Obrtni zakon donesen 1872. godine. Slijedom slova zakona udružili su se i zagrebački građevinski poduzetnici Franjo Klein i Janko Grahor. Njihova se tvrtka zvala “Grahor i Klein” – Bečanin *Franz Klein*, za razliku od domaćeg Grahora, stavljen je na drugo mjesto u imenu tvrtke, vjerojatno, kako pretpostavlja Lelja Dobronić, i zato jer su u Zagrebu nakon pada Bachova apsolutizma snažno oživjele nacionalne težnje. Tijekom petnaestak godina postojanja (1868-1886) tvrtka je izgradila dvadesetak važnih zgrada u Zagrebu, među kojima i onu HGZ-a 1876. godine.

Radove tvrtke “Grahor i Klein” vidimo svakodnevno u užem centru Zagreba, npr.: Trg Nikole Šubića Zrinjskoga 3 (u godini izgradnje, 1877., bila je to najveća privatna palača u Donjem gradu; danas Vrhovni sud RH), Trg maršala Tita br. 2 i 3 (Pravni fakultet), Ilica 12 (British Council) te neposredni susjed HGZ-a, zgrada Stomatološkog fakulteta u Gundulićevoj 5, izgrađena 1882. godine.

Nakon 1886. Grahor i Klein počinju neovisno graditi, pri čemu Janko Nikola Grahor ima vrlo dobrog nasljednika, arhitekta Janka Josipa Grahora. Zasluge obojice su velike i na drugim područjima: Janko Grahor st., po kojem je nazvana ulica u Zagrebu, bio je, između ostalog, i gradski zastupnik. I otac i sin bili su članovi Hrvatskog pjevačkog društva “Kolo” (kao podupirući članovi, dakle nisu pjevali u zboru), a Janko ml. je oko 1902. bio i član odbora “Kola”.

Kada pak govorimo o starim zagrebačkim građanskim društvima, ponovno se moramo prisjetiti šaljivog kluba “Kvak”, o kojem smo opširno pisali prije pet godina. Budući da je od oca naslijedio tvornicu opeka, dugogodišnji član tog kluba Janko Grahor ml. dobio je *kvakačko* ime *Ciglokvak*. U klubu “Kvak” redovito je susretao i graditelja Vjekoslava Šafraneka, *Zidokvaka*. Članovima “Kvaka” bio je osnovni cilj dobro se zabaviti uz profinjeni humor i interne priredbe, no možemo pretpostaviti da su Grahor ml. i Šafranek prozborili koju i o poslu. Naime, upravo je Šafranek nastavio rad oca svog *kvakačkog* druga *Ciglokvaka*, dobivši 1892. narudžbu da pregradi stubište u HGZ-u i dogradi sjevernu zgradu.

Suvlasnik njegovog poduzeća “Šafranek & Wiesner” bio je arhitekt Robert Wiesner, član ravnateljstva HGZ-a od 1891. do 1894., kada je to, vjerojatno “zbog sukoba interesa” (kako bismo danas rekli), prestao biti, jer je upravo njegova tvrtka gradila novi dio HGZ-a. Zanimljivo je da je već njegov djed, skladatelj Ferdo Wiesner-Livadić, bio počasn član HGZ-a, te mu ime nalazimo u prvom sačuvanom popisu članova iz 1830. godine. Bila je to godina kada je u rodnoj Petrinji prve korake načinio Janko Grahor st., a Donji je grad bio tek u povojima, bez Gundulićeve ulice, Cvjetnog trga...

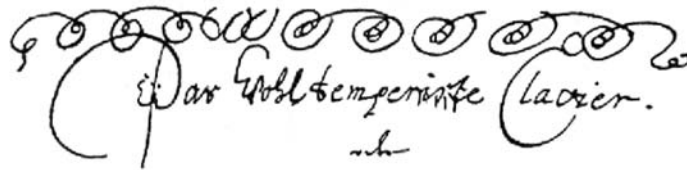
IZ ČITAONICE HGZ-a

“Desetljećima se koncepcija ugodbe koju je Johann Sebastian Bach imao ‘pred ušima’ pri komponiranju ciklusa *Das wohltemperierte Clavier* s preludijima i fugama u svim tonalitetima, tumačila s dva suprotstavljena stajališta. Jedni su u tome vidjeli modernu ugodbu izjednačenih stupnjeva, drugi kakvu – takvu ugodbu nejednakih stupnjeva koja čini podnošljivim muziciranje u svim tonalitetima, a da pri tome ipak budu sačuvane karakteristične razlike njihovih ‘boja’. Zagovornici ugodbe nejednakih stupnjeva dobivali su, doduše, na važnosti etabliranjem tzv. historijski osviještene izvedbene prakse i razvojem svijesti o vrijednostima takve ugodbe, no dokaza nije bilo. Tada je Bradley Lehman ‘otkrio’ da crtež na gornjem rubu naslovnice prvog dijela *Dobro ugođenog klavira* što ga se do tada smatralo ukrasom, očigledno simbolizira temperiranje kvintnog kruga. Ovo tumačenje nije, dakako, ostalo bez protivnika, no meni se njegova temeljna misao čini uvjerljivom.

1. Radi se o jedanaest petlji, kojima se, prikažu li se linijski, a ne kao krug, na početku i na kraju s po pola petlje pridružuje dvanaesta. Taj broj odgovara broju kvinti.
2. Devet petlji sadrže dodatne, unutarnje petlje i to u asimetričnom nizu koji se ne bi očekivao ukoliko bi linija bila tek ukras: (1)-1-1-1-0-0-2-2-2-2-(2) (1 = jednostruka, 2 = dvostruka petlja; u zagradama su male petlje na početku i na kraju linije).
3. Ovaj nepravilni niz unutarnjih petlji daje smisao ako ga se shvati kao naznaku mjere temperiranja pojedinih kvinti. No dva pitanja ostaju: Koja petlja označava koju kvintu? I koju mjeru temperiranja označavaju unutarnje petlje? (...)

Ovako započinje neobično opsežna i iscrpna studija Klaus Miehlinga pod naslovom *Kvinte s petljama*, koja se bavi “dobrom ugodbom” u ciklusu *Das wohltemperierte Clavier* Johanna Sebastiana Bacha, objavljena u posljednjem broju časopisa *Concerto* (prosinac 2006/siječanj 2007). Podsjetila nas je ta “zapatljana” problematika na HGZ-ov projekt integralne izvedbe obaju svezaka *Dobro ugođenoga klavira*, što ih je čembalistica Višnja Mažuran izvela u dvorani HGZ-a u ožujku 2004. i travnju 2005. godine. Pridružujemo se čestitkama umjetnici na nedavno predstavljenim CD-ima sa zapisom tog velebnog Bachova djela.

Časopis *Concerto*, njemački magazin za staru glazbu samo je jedan od inozemnih časopisa koje možete čitati u HGZ-ovoj čitaonici. O najnovijim izdanjima CD-ova saznat ćete iz engleskog časopisa *Gramophone* i njemačkog *Fono Forum*. Posljednji brojevi ostalih njemačkih časopisa su tematski: “Tehnika” je tema časopisa za glazbene škole, studij i pedagošku praksu *Üben & Musizieren*, “Križa radija” okuplja članke u časopisu *Positionen*, čiji je podnaslov *prilozi za Novu glazbu*, a urednici magazina za nove tonove *Neue Zeitschrift für Musik* naslovili su posljednji broj “Melankolija”.

U PREDVEČERJE BACHOVA RODENDANA

Radionica utorkom

Utorak, 20. ožujka u 20 sati

Simbolika brojeva na naslovnici Bachova *Umijeća fuge*
– o simbolici jedne instalacije, ili što može značiti jedno slovo

Izdanje Bachova *Umijeća fuge*, dakle ono koje se za tisak pripremalo uz sudjelovanje samoga autora, njegove *Rukopisne zbirke sonata za orgulje, koralnih obradba i moteta* te autograf *Umijeća fuge* sastavljaju nedjeljivu cjelinu od ravno 100 stavaka, s ukupnim brojevanim simbolom $243.000 = 3 \times 3 \times 3 \times 3 \times 3 \times 10 \times 10 \times 10$. Do tih je zaključaka i brojevanoga simbola došao njemački crkveni glazbenik Ludwig Prautzsch (1926) strpljivim istraživanjem sveukupne simbolike Bachovih djela tijekom cijelog svog života. Na *Radionicama utorkom* pokazat će se načini toga otkrivanja i činjenice koje ga potvrđuju, uz vrhunske izvedbe spomenutih djela. *Radionice* će se održavati jednom mjesečno, a vodit će ih, kao i do sada, Tihomir Petrović.

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD

10 000 Zagreb, Gundulićeva 6
tel. i fax. 48 30 822
KNJIŽNICA tel. 48 30 824
pon., sr. i pet. 11–14, srijeda 16–20 sati
e-mail: hgz@zg.t-com.hr
BLAGAJNA HGZ-a tel. 48 30 822
radi ponedjeljak-petak 10–12 i
19–20 sati i uvijek jedan sat prije
početka koncerta

VELIKA DVORANA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

KONCERTNA SEZONA CLXXX (2006/2007) OŽUJAK

Uredništvo:
Eva Sedak
Nada Bezić
Jana Korenić Sušec

Za izdavača:
Marcel Bačić

ponedjeljak, 5. III. u 20 sati

HRVATSKI KOMORNI ORKESTAR

Gost: Miran Vaupotić, bajan
Dirigent: Tomislav Fačini
G. F. Händel, D. Bobić, J. Haydn

utorak, 6. III. u 20 sati

Art agent

Guitarra Viva

Gitarski duo KONTAXAKIS-IVANOVIĆ

Michalis Kontaxakis, Grčka

Dejan Ivanović, Hrvatska

*Scarlatti, Händel, Sor, Jolivet,**Castelnuovo, Tedesco, Domeniconi***srijeda, 7. III. u 19.30 sati**

Hrvatski glazbeni zavod

SLUŠAONICA

Marcel Bačić: Violinski koncert Albana

Berga, posvećen *Uspomeni na jednog anđela*

ULAZ SLOBODAN

četvrtak, 8. III. u 20 sati

Austrijski kulturni forum i Japansko

veleposlanstvo

KONCERT PRIJATELJSTVA

Maria Loidl, sopran, Austrija, Sandra

Hrašćanec, mezzosopran, Hrvatska, Naoko

Mori, klavir, Japan

Pejačević, Lang, Zajc, izbor japanskih te

operetnih i popularnih skladbi o Beču i Zagrebu

subota, 10. III. u 20 sati

Art agent

PIANOFORTISSIMO

Martina Filjak, klavir

*J. Haydn, J. Brahms, M. Ravel***nedjelja, 11. III. u 20 sati**

HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL

FRANCUSKI BAROK

Dirigent: Hervé Niquet

A. Dauvergne, J. Ph. Rebel, J. Ph. Rameau

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

utorak, 13. III. u 20 sati

Hrvatsko društvo glazbenih umjetnika

JURICA BATOŠ, klavir

J. Haydn, L. van Beethoven, R. Schumann

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

srijeda, 14. III. u 20 sati

ZAGREBAČKI SOLISTI

Gost: Krunoslav Babić, tuba

*A. Vivaldi, A. Stamitz, A. Kabiljo***četvrtak, 15. III. u 20 sati**Uz *Virtuoso*

DINO KALEBOTA, klavir

Večer Roberta Schumanna

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

petak, 16. III. u 20 sati

KONCERTI DALMATINSKIH KLAPA

GRADA ZAGREBA

KLAPA ARMORIN – KLAPA FALKUŠA

KLAPA JELSA

subota, 17. III. u 20 sati**nedjelja, 18. III. u 11 i u 20 sati**

Glazbena škola Pavla Markovca

KONCERTI UČENIKA ŠKOLE

utorak, 20. III. u 20 sati

Hrvatski glazbeni zavod

RADIONICA UTORKOM

Voditelj: prof. Tihomir Petrović

*J. S. Bach, Simbolika brojeva na naslovnici**Bachova "Umijeća fuge"*

ULAZ SLOBODAN

srijeda, 21. III. u 20 sati

GUDAČKI KVARTET RUCNER

1. koncert u ciklusu

PROLJEĆE

Obrade korizmenih i uskršnjih pjesama

Gosti: Olga Šober, sopran i Bojan Šober,

bariton

četvrtak, 22. III. u 20 sati*MATINATA VIOLLONCELINA -**VIOLONČELIST VALTER DEŠPALJ*

Svečani koncert u povodu 10. rođendana

Obiteljskog radija i 15. obljetnice

emitiranja radijske emisije ozbiljne glazbe

Klasična večer i noć zagrebačkih šišmiša

Monika Leskovar, violončelo, Petrit Ceku,

gitara, Ansambl violončelista Cellomania

Umjetnički voditelj: Valter Dešpalj

*J. S. Bach, A. Corelli, L. Boccherini,**I. Kuljerić, H. Villa-Lobos***petak, 23. III. u 20 sati**

Glazbena škola Zlatka Balokovića

KONCERT UČENIKA ŠKOLE

subota, 24. III. u 20 sati

Hrvatski glazbeni zavod i Pasijska

baština

Boris Papandopulo: MUKA GOSPODINA

NAŠEGA ISUKRSTA

Izvođe: Gradski zbor Brodosplit i solisti

Dirigent: Vlado Sunko

ULAZ SLOBODAN

nedjelja, 25. III. u 11 sati

Hrvatski glazbeni zavod

Coffe concert

ZVUCI IZ ZADRA

ULAZ SLOBODAN

nedjelja, 25. III. u 20 sati*Virtuoso* – ciklus koncerata studenata

Muzičke akademije

Pijanisti: Maja Crnković, Livija Zlopaša,

Matea Leko, Nikola Kos, Ivan Horvatić

i Marin Limić te Marija Lešaja, sopran i

Petra Kušan, violončelo

Schumann, Liszt, Wolf, Chopin, Brahms

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

ponedjeljak, 26. III. u 20 sati

Hrvatski glazbeni zavod

"ŠARENILO PROLJEĆA"

BIG BAND HGZ-a

DIXIELAND ANSAMBL HGZ-a

TRIO *SLASTICA* SA SOLISTIMA

Gosti: Boris Ciglenečki, bubnjevi i Dunja

Skopljanac, vokal

Dirigent: Zlatko Dvoržak

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

utorak, 27. III. u 20 sati

Muzička akademija

ZAVRŠNI KONCERT SMOTRE

STUDENATA GUDAČKOG ODJELA

srijeda, 28. III. u 19.30 sati

Hrvatski glazbeni zavod

SLUŠAONICA

Zoran Kravar: *Doktor Faust* Ferruccio

Busonija

ULAZ SLOBODAN

četvrtak, 29. III. u 20 sati**petak, 30. III. u 20 sati****subota, 31. III. u 20 sati****nedjelja, 1. IV. u 20 sati**

Centar za kulturu Trešnjevka

III. FESTIVAL PJEVAČKIH ZBOROVA

ZAGREB 2007.